

[Bertel Dahlgaard.]

standskraft til at imødegå en økonomisk depression.

Her møder vi en anden af de skuffelser, den højtærede finansministers forslag og tale syntes mig at bringe. Det var i sin tid tanken, at forsvarets genopbygning i væsentlig grad skulle være fuldført, når de tre år var gået, for hvilke der efter forhandling indenfor Atlantpagten regnedes med et samlet rustningsbudget for Danmark på ialt ca. 2 700 mill. kr. Man måtte da vente, at når denne tre års periode var til ende, ville der indtræde en betydelig lettelse i de danske rustningsbyrder, som også ville betyde en betydelig finansiel lettelse for Danmark. Det er disse forventninger, der efter alt foreliggende nu synes at måtte opgives, hvis den hidtidige linie i rustningspolitikken fortsætter. Finansministeren forberedte befolkningen herpå med skånsomme ord, idet han sagde, at selv når forsvarets egentlige opbygningstid er afsluttet, må der påregnes betydelige udgifter til vedligeholdelse og udskiftning af materiel.

Jeg vil gerne spørge den højtærede finansminister, om dette ikke må betragtes som en bekræftelse på, hvad jeg tidligere har anført, at selve opretholdelsen af det militære system, som Danmark nu opbygger, forudsætter udgifter til dets drift og til den stadige fornyelse af det militære materiel, der forældes så fantastisk hurtigt, af næsten samme størrelse som de i de senere år afholdte udgifter.

Jeg spørger, fordi det selvfølgelig er et spørgsmål af umådelig finansiel og økonomisk rækkevidde, om vi i fremtiden stadig må regne med en udgift på en milliard kroner årlig til disse uproduktive udgifter. Jeg må gå ud fra som givet, at regeringen og da særlig finansministeren har foretaget beregninger over, hvad selve opretholdelsen af det nu opbyggede militærsystem vil koste i fremtiden. Den afgående forsvarsminister har overfor finansudvalget antydnet, at der allerede forelå visse skøn, og jeg vil altså gerne bede ministeren bringe klarhed på dette punkt.

Når det er nødvendigt at bringe klarhed i denne sag, der har en så stor finansiel rækkevidde, står det også i forbindelse med, at folketinget efter samstemmig opfattelse

i alle partier står overfor planlæggelsen af en så vidtgående social reform, som en folkepensionering er. Jeg tror, vi nærmer os en korsvej, hvor et valg må træffes. Skal et permanent militærbudget på 1 000—1 200 mill. kr. årlig opretholdes, vil det rejse en så stor hindring for den store reform, vi alle ønsker, at det ikke for regeringen vil være muligt i øjeblikket at se nogen udvej. Det er det her foreliggende finanslovsforslag et deprimerende udtryk for. Jeg tror ikke, at ret mange har gjort sig klart, hvad der er konsekvensen af at afvise en reduktion af militærbudgetterne, og det radikale venstre vil under finanslovsforslagets behandling i finansudvalget anmode om en dybtgående undersøgelse af mulighederne for udskydelse af udgifter, som ikke er absolut nødvendige, og som, hvis de opretholdes i det omfang, det her er foreslået, vil fratage os næsten al finansiel bevægelighed på det økonomiske og sociale område.

I vor bedømmelse af landets fremtidige økonomiske stilling er der endnu et forhold, som må tages i betragtning, men som ofte glemmes, nemlig at ca. 40 000 mand til stadsighed i kraft af militære indkaldelser og anlægsarbejder er unddraget det normale produktive erhvervsliv, der skaber værdierne og fremtidens arbejdsmuligheder.

Alt i alt tror vi i det radikale venstre, at der er så megen grund til at nære ængstelse på det finansielle og økonomiske område, at det pålægger os pligt til finansiel forsigtighed, til besparelser på alle udgifter, der mindsker vor produktive kraft, og samtidig pligt til for statsstyret at fremme alt, hvad der øger landets økonomiske modstandsevne.

Den højtærede finansminister sagde, at udviklingen af eksporten for ham var det centrale punkt i bedømmelsen af udsigterne for landets økonomi, og en sådan betragtning kan meget vel accepteres, idet denne betragtning i det væsentlige kan omskrives til, at det centrale i dansk økonomi er danske erhvervs konkurrenceevne, og konkurrenceevnen vil i stigende grad blive det centrale, efterhånden som liberaliseringen skrider frem. Det vil altså sige, at vi både i statsstyret og i erhvervslivet må koncentrere vor opmærksomhed om de faktorer, der øver afgørende indflydelse på konkurrenceevnen.

Der er her fire faktorer, som må ses i